

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/8727,Konferencja-naukowa-Na-wzor-wielkiego-brata-Szkolenie-funkcjonariuszy-organow-represji-w-PRL.html>
07.03.2026, 16:59

Konferencja naukowa „Na wzór »wielkiego brata«? Szkolenie funkcjonariuszy organów represji w PRL” - Warszawa, 7-8 listopada 2013

07.11.2013

Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej organizuje w dniach 7-8 listopada 2013 r. ogólnopolską konferencję naukową zatytułowaną „Na wzór »wielkiego brata«? Szkolenie funkcjonariuszy organów represji w PRL”. Konferencja odbędzie się w Warszawie w Centrum Edukacyjnym IPN im. Janusza Kurtyki „Przystanek Historia”, przy ul. Marszałkowskiej 21/25.

Celem konferencji jest przybliżenie procesu kształcenia kadr resortu spraw wewnętrznych. Policja polityczna była w PRL jednym z podstawowych elementów umacniania systemu komunistycznego. Obecnie dość dużo wiemy o działaniach represyjnych podejmowanych przez funkcjonariuszy UB/SB wobec społeczeństwa. Osobnych badań wymaga jednak system szkolenia kadr. Aparat represji posiadał własne ośrodki szkoleniowe, kształcił kadry dydaktyczne (niekiedy współpracował z „cywilnymi” uczelniami). Konferencja ma służyć przede wszystkim pogłębieniu wiedzy na temat funkcjonowania systemu szkolenia kadr aparatu represji oraz być okazją do wymiany doświadczeń badawczych wśród naukowców zajmujących się niniejszą tematyką.

PROGRAM

7 listopada 2013 r.

10.00-10.15 – otwarcie konferencji

10.15-12.00 – sesja I: Ośrodki szkoleniowe (prowadzący: Radosław Peterman)

- dr hab. Krzysztof Lesiakowski (UŁ) – Krótka historia Centralnej Szkoły Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Łodzi (1945-1947)
- dr Grzegorz Goryński (PWSH „Pomerania” w Chojnicach) – Powstanie, organizacja i działalność Szkoły Specjalistów Morskich Wojsk Ochrony Pogranicza w Gdańsku
- dr Ireneusz Bieniecki (AP Słupsk) – Podoficerska Szkoła Zawodowa Wojsk Ochrony Pogranicza w Kętrzynie w latach 1967-1991 (powstanie – organizacja – działalność)
- Grzegorz Wołk (IPN) – Legionowski ośrodek kształcenia kadr policji politycznej. Zarys działalności (1947-1990)
- dyskusja

12.00-12.15 – przerwa kawowa

12.15-14.00 – sesja II: Szkolenie w kraju i za granicą (prowadzący: Grzegorz Wołk)

- Jarosław Ciślak – Próba usystematyzowania ośrodków oraz instytucji szkoleniowych funkcjonujących w MBP, KdsBP i MSW w latach 1945-1990
- dr Adrian Jusupović (IPN, IH PAN) – Przyczynek do roli przyzakładowego szkolenia organów bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990. Na wybranych przykładach
- Piotr Rybarczyk (IPN) – Szkolenie funkcjonariuszy wojewódzkiego aparatu bezpieczeństwa i

porządku publicznego PRL na przykładzie Komendy Wojewódzkiej MO w Bydgoszczy w latach 1956-1980

- Janusz Oszytko (IPN) - Szkolenia zagraniczne funkcjonariuszy SB z Opolszczyzny w Wyższej Szkole KGB w Moskwie. Studium przypadku Henryka Macha u schyłku lat osiemdziesiątych XX wieku
- dyskusja

14.00-15.00 - przerwa

15.00-16.30 - sesja III: Szkolenia a kariery zawodowe (prowadzący: dr Adrian Jusupović)

- dr Zbigniew Bereszyński - Rekrutacja, szkolenie i związki społeczno-zawodowe funkcjonariuszy SB w województwie opolskim
- dr Piotr Osęka (ISP PAN) - Znaczenie szkoleń i studiów uniwersyteckich w karierach funkcjonariuszy UB i SB. Analiza prozopograficzna
- Andrzej W. Kaczorowski - Edukacja i wyszkolenie funkcjonariuszy Wydziału II/V Departamentu IV MSW
- dyskusja

16.30-16.45 - przerwa kawowa

16.45-18.15 - sesja IV: Nauczanie w praktyce (prowadzący: dr Elżbieta Kowalczyk)

- Szymon Hermański (IPN) - Zastosowanie teorii Ervinga Goffmana o tzw. „teatralnym charakterze ludzkich zachowań” jako jednym z elementów szkolenia funkcjonariuszy pionu obserwacji zewnętrznej Służby Bezpieczeństwa
- Igor Kordas - Teoretyczne i praktyczne aspekty naukowych metod operacyjno-śledczych komunistycznej policji politycznej w świetle naukowo-dydaktycznej działalności Wyższej Szkoły Oficerskiej im. Feliksa Dzierżyńskiego oraz Akademii Spraw Wewnętrznych
- Justyna Kuświk (USz) - Reguły wpływu społecznego w Instrukcjach Pracy Operacyjnej Służby Bezpieczeństwa
- dyskusja

8 listopada 2013 r.

10.00-11.45 - sesja V: W kręgu wywiadu i kontrwywiadu (prowadzący: dr Władysław Bułhak)

- dr hab. Zbigniew Siemiątkowski (UW) - Ewolucja modelu szkolenia kadr wywiadowczych w PRL. Od Długiej po Kiejkuty
- Witold Bagieński (IPN) - Szkolenie kadr wywiadu cywilnego Polski Ludowej (1945-1962)
- dr Paweł Skubisz (IPN) - Szkolenie i wychowanie partyjne funkcjonariuszy UBP i SB na przykładzie pionu kontrwywiadowczego (1945-1990)
- dr Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk (IPN) - Szkolenia polityczno-wychowawcze w Oddziale/Zarządzie II Sztabu Generalnego WP
- dyskusja

11.45-12.00 - przerwa kawowa

12.00-13.45 - sesja VI: Nie tylko „bezpieka” (prowadzący: Witold Bagieński)

- Radosław Peterman (IPN) - Szkolnictwo w wojskowym aparacie bezpieczeństwa

- dr Tomasz Pączek (AP Słupsk) – Szkolenie zawodowe i polityczne szeregowych i podoficerów MO w latach 1945–1954
- dr Bartosz Kuświk (IPN) – Szkolenie kadr Wojskowych Sądów Rejonowych 1946–1955
- dr Elżbieta Kowalczyk (IPN) – Program nauczania Szkoły Partyjnej przy KC PZPR w latach 1952–1956
- dyskusja

13.45–15.00 – przerwa

15.00–17.00 – panel dyskusyjny: Wzorce i praktyka szkolenia kadr organów policji politycznej w PRL

prowadzący: Grzegorz Wołk

uczestnicy: dr Piotr Osęka, prof. Andrzej Paczkowski, dr hab. Zbigniew Siemiątkowski

17.00–17.15 – zakończenie konferencji

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Pliki do pobrania

[Program konferencji \(pdf, 1.19 MB\)](#)

[Zaproszenie \(pdf, 757.87 KB\)](#)
